

**FYLKESMANNEN I SØR-TRØNDELAG
AVDELING FOR LANDBRUK OG BYGDEUTVIKLING**

Tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket i Sør-Trøndelag

Forskrift og retningslinjer 2016

Innledning

Tilskuddssystemet for regionale miljøtiltak ble, som en del av Regionalt miljøprogram (RMP) for jordbruket i Sør-Trøndelag, revidert i 2012. I 2013 var det en del endringer i tilskuddsordningene som følge av nasjonale føringer og prioriteringer gjort i samråd med landbruksnæringa, kommunene m.fl. Etter det har det ikke vært så store endringer verken i regelverk eller tilskuddssatser for regionale miljøtilskudd. Med bakgrunn i jordbruksoppgjøret 2015 har vi oppdatert forskriften.

Endringene sammenlignet med 2015 er for det første at tilskudd til bevaringsverdige husdyrraser er tatt ut av RMP-ordningen. I stedet vil det bli ei nasjonal tilskuddsordning for bevaringsverdige husdyrraser. Tidligere har det vært ei nasjonal tilskuddsordning for bevaringsverdige storferaser i produksjonstilskudd, men nå vil også sau, ammegeit og hest inngå. Videre ble det bestemt i jordbruksoppgjøret at tilskudd til ingen/utsatt jordarbeiding i erosjonsklasse 1 og 2, innenfor nedbørsfelt der vassdraget ikke er prioritert, skal avvikles. På bakgrunn av dette har vi i Sør-Trøndelag valgt å prioritere alle vassdrag med dårligere tilstand enn «god økologisk tilstand», jfr. vannforskriften. Dette innebærer at de aller fleste fortsatt vil kunne søke om tilskudd til ingen/utsatt jordarbeiding. Kart som viser nedbørsfeltene til de prioriterte vassdragene er lagt på <http://fylkesmannen.no/fmst/miljoprogram>.

Av erfaring vil vi spesielt minne om at det er et vilkår at foretaket oppfyller kravene til gjødslingsplan i forskrift om gjødslingsplanlegging § 3. Ved bruk av plantevernmidler er det også et vilkår at foretaket oppfyller kravene til føring og oppbevaring av journal i forskrift om plantevernmidler, § 20 og § 26, og føring og oppbevaring av register over plantevernmidler i samme forskrift, artikkel 67. I tilfeller der disse dokumentene er mangelfulle kan det bli foretatt en avkorting av tilskuddet, mens dersom de mangler helt, skal RMP-tilskuddet bortfalle.

For å få innvilga tilskudd må søkerne være berettiga produksjonstilskudd. Aktiviteten det søkes støtte til må foregå i Sør-Trøndelag. For tilskudd til drift av beitelag må laget være godkjent av kommunen og registrert i Enhetsregisteret.

Fylkets totalpott til disse ordningene for 2016 er på 25,1 millioner kroner, dvs. en svak reduksjon fra 2015. Satsene som er oppgitt er foreløpige og kan bli justert når det blir klart hvor stort søknadsomfanget er. Utbetaling av tilskuddene skjer 22. februar 2017. På sidene som følger er kriteriene for de forskjellige tilskuddsordningene presentert. Bakerst i heftet står forskriften der tilskuddene er hjemlet. Veiledningsheftet sendes ikke ut til gårdbrukerne. I stedet sendes et infoark der det henvises til <http://fylkesmannen.no/fmst/miljoprogram>. Der finnes veiledningsheftet, søknadsskjema m.m.

Digital søking er rasjonelt både for søker og saksbehandler, og det gir mye bedre oversikt over hvilke områder og tiltak som får tilskudd i forhold til papirsøknader. Med den digitale søkinga kan en hente fram tidligere søknader og med utgangspunkt i disse lage ny søknad.

Lever søknaden elektronisk på www.landbruksdirektoratet.no

Også i år oppfordres det til å søke tidlig (etter 1. august).

Foto forside: Stamnessætrin, Rennebu kommune:
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag v/Vigleik Stusdal

Innhold

Beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap	4
Skjøtsel av bratt areal	4
Drift av beitelag.....	5
Skjøtsel av utvalgte naturtyper og prioriterte naturverdier	6
Seterdrift.....	8
Skjøtsel av setervoller og seterlandskap.....	8
Hesjing	9
Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner.....	9
Ingen/utsatt jordarbeiding	10
Direktesådd høstkorn.....	11
Fangvekster sådd sammen med vekster eller etter høsting	11
Grasdekt vannvei.....	11
Vegetasjonssone	11
Spredning i vår/vekstsesong.....	12
Bruk av tilførselsslanger.....	12
Ugrasharving	13
Søknad og utbetaling	13
Administrasjon, dispensasjon og klage	14

Beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap

Tilskudd til sommerbeite på **øyer og holmer** skal bidra til at kystlandskapet holdes ved like. Tilskuddet gis for dyr som om sommeren beiter på øyer og holmer i sjøen, der det ikke er fast bosetting eller veg-, bru- eller fergeforbindelse. Det stilles krav om minimum fem ukers beiteperiode. Ordninga gjelder alle beitende husdyr som er berettiget produksjonstilskudd. Hvis øyer/holmer som benyttes som beite er viktige hekkelokaliteter for bakkehekkende sjøfugl, bør beitinga starte etter 20/6.

Det må sikres at det er tilstrekkelig næringsgrunnlag og vannkilder av god kvalitet. Det må også være mulighet for dyrene å søke ly mot vind, nedbør og sol. I tillegg er det viktig å tenke på forebyggende behandling mot flått dersom det gjelder flåttutsatte områder. Småfe på utmarksbeite skal ha tilsyn minst en gang ukentlig og storfe minst to ganger ukentlig i følge regelverket. For øvrig henvises til det lokale mattilsyn for spørsmål om regelverket (dyrevelferdsloven, forskrift om hold av storfe og forskrift om velferd for småfe).

Det kan ikke gis tilskudd for dyr/arealer som samtidig mottar tilskudd etter *Skjøtsel av slåttemark/slåttemyr*, *Slått/Beite av biologisk verdifulle arealer*, *Beite/Skjøtsel av kystlynghei* eller *Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner*. Arealene som benyttes skal tegnes inn på kart som en del av søknaden.

Sommerbeite på øyer og holmer - Foreløpig sats for 2016

170 kr/dyreenhet*

* 1 sau/lam/geit/kje = 1 dyreenhet, 1 melkeku/ammeku = 5 dyreenheter, 1 hest/ungdyr av storfe = 3 dyreenheter

For å hindre gjengroing av **areal med spesielle verdier**, nærmere bestemt bratt areal, gis det tilskudd til beiting av fullldyrka og overflatedyrka areal som har en helning på 1:5 eller brattere. Bratt areal er spesielt interessant å holde åpent fordi det er godt synlig i landskapet. Slikt areal har også ofte vært mer ekstensivt drevet enn flatt areal og kan dermed ha et større mangfold av arter.

Det kreves at foretaket har minst 25 % bratt fullldyrka eller overflatedyrka areal. Beitetrykket må være tilpasset slik at arealet ved beitesesongens slutt framstår i hovedsak uten gjenstående gammelt gras og for øvrig slik at arealtilstanden på sikt opprettholdes. Areal som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden.

For foretak med driftssenter i andre fylker legges det arealet som foretaket disponerer i Sør-Trøndelag til grunn for tilskuddsberegninga. Det kan ikke gis tilskudd for dyr/arealer som samtidig mottar tilskudd etter *Skjøtsel av bratt areal*, *Skjøtsel av slåttemark/slåttemyr*, *Slått/Beite av biologisk verdifulle arealer* eller *Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner*. Det gis tilskudd for inntil 100 daa per foretak til sammen for denne tilskuddsordningen og *Skjøtsel av bratt areal*.

Beiting av areal med spesielle verdier (bratt areal) - Foreløpig sats for 2016

80 kr/daa fullldyrka/overflatedyrka areal (antall dyreenheter* må også oppgis i søknaden)

* 1 sau/lam/geit/kje = 1 dyreenhet, 1 melkeku/ammeku = 5 dyreenheter, 1 hest/ungdyr av storfe = 3 dyreenheter

Skjøtsel av bratt areal

For å hindre gjengroing av bratt areal, gis det tilskudd til slått av bratt fullldyrka og overflatedyrka flerårig eng som har en helning på 1:5 eller brattere. Bratt areal er spesielt interessant å holde åpent fordi det er godt synlig i landskapet. Slikt areal har også ofte vært mer ekstensivt drevet enn flatt areal og kan dermed ha et større mangfold av arter.

Det kreves at foretaket har minst 25 % bratt fulldyrka eller overflatedyrka areal i drift. Arealer som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden.

For foretak med driftssenter i andre fylker legges det arealet som foretaket disponerer i Sør-Trøndelag til grunn for tilskuddsberegninga. Det kan ikke gis tilskudd for dyr/arealer som samtidig mottar tilskudd etter *Beiting av areal med spesielle verdier (bratt areal)*, *Skjøtsel av slåttemark/ slåttemyr*, *Slått/Beite av biologisk verdifulle arealer eller Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner*. Det gis tilskudd for inntil 100 daa per foretak til sammen for denne tilskuddsordningen og *Beiting av areal med spesielle verdier (bratt areal)*.

Skjøtsel av bratt areal - Foreløpig sats for 2016

260 kr/daa

Drift av beitelag

Tilskudd til drift av beitelag skal bidra til å redusere gjengroing i utmark og redusere tapet av dyr på utmarksbeite. Godkjente beitelag som utfører organisert tilsyn, sanking og andre fellestiltak som fremmer beiting, kan få tilskudd til drift av laget. For storfe beregnes tilskuddet ut fra antall dyr som er sanket. For småfe beregnes tilskuddet dels ut fra antall dyr som er sanket og dels ut fra antall dyr som er sluppet. Det siste kommer av at det for alt småfe på utmark i hele fylket anses å være behov for forsterka tilsyn og dermed det ekstra tilskuddet som beregnes per sluppet dyr. Det gis tilskudd for sau, geit, storfe og hest som beiter i utmark i minst fem uker, med unntak av dyr som melkes.

Nye beitelag som disponerer beiteareal og driver beiting i Sør-Trøndelag skal godkjennes av kommunen. Hvis beitelag disponerer beiteareal og driver beiting i flere kommuner, bestemmer disse kommunene i hvilken kommune laget skal godkjennes.

Godkjenning av lag

Beitelagene skal ha minst 150 småfeenheter og to aktive medlemmer, dvs. medlemmer med egne besetninger som deltar i beitelagsaktivitetene. Et medlem regnes som passivt dersom det ikke har besetning som er med i beitelagsorganiseringen i år. 1 småfeenhet tilsvarer 0,1 storfe, 0,1 hest, 1 sau, 1 lam, 1 geit eller 1 kje. Normalt skal eiere av storfe, hest og småfe som beiter på samme areal være organisert i samme beitelag. Beitelaget må være godkjent av kommunen. Kommunen kan gi pålegg om sammenslåing eller deling av lag.

Krav til godkjente beitelag

- Laget skal ha egne vedtekter og et styre valgt av medlemmene i laget. Det skal føres protokoll fra alle møter der det blir gjort vedtak.
- Laget skal være åpent for brukere som har tilgang til utmarksbeite i et område der samarbeid kan fremme bruken av beitefeltene.
- Laget skal føre regnskap for den økonomiske virksomheten i tråd med gjeldende regler og god regnskapsskikk.
- Tilskuddet skal brukes til å fremme den organiserte beitebruken i området.
- Laget skal organisere effektivt og forsvarlig tilsyn og sanking av egne og andres dyr i lagets område, tilpasset lokale forhold. Det skal legges en plan for tilsynet før beiteslipp i utmark. I planen skal det gå fram når medlemmene skal gjennomføre tilsynet. Beiteområdet skal inspiseres minst en gang per uke, slik at unormale forhold blir oppdaget og nødvendige tiltak blir iverksatt.
- Laget skal samarbeide med tilgrensende lag når det kan effektivisere ressursbruk og utnytting av beitet. Dette gjelder særlig sanking og ettersanking. Det legges en plan for sankinga der sankedato og sankeopplegget går fram.
- Laget skal notere opplysninger fra gjennomførte tilsynsturer. Skjema utarbeidet av Norsk sau og geit kan brukes. På tilsynsturene noteres dato, tilsynsrunder, unormale forhold i beiteområdet, syke og døde dyr og forslag om aktuelle tiltak. Fylkesmannen og kommunen kan i særlige tilfeller be om å få lagt fram denne dokumentasjonen.
- Melding fra laget om årets beitesesong skal rapporteres som en del av søknaden.

Drift av beitelag - Foreløpige satser for 2016

25 kr per storfe og hest som sankes

9 kr per sau, lam, geit og kje som sankes + 6 kr per sau, lam, geit og kje som slippes (forsterka tilsyn)

Skjøtsel av utvalgte naturtyper og prioriterte naturverdier

For å ivareta biologisk mangfold, gis det tilskudd til **skjøtsel av slåttemark og slåttemyr (utvalgte naturtyper) og til slått/beite av biologisk verdifulle arealer**. Arealet må være gammel kulturmark. Gammel kulturmark er en vegetasjonstype utformet ved slått og/eller beiting gjennom en lang periode, gjerne hundrevis av år. Marka er ikke pløyd og ikke, eller i liten grad, tilført gjødsel. Den er dominert av naturlig gras- og urtevegetasjon, og har et plante- og dyreliv som skiller seg fra det som er vanlig ellers i området.

Arealets betydning for biologisk mangfold må være dokumentert i *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag, Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold* (jf. DN håndbok 13-2006), prosjektet *Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag* og/eller annen fagrapport på søknadstidspunktet. Arealet må være holdt i hevd eller være restaurert.

Arealer som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden. Skjøtselsplan for arealet skal legges ved søknaden. Dersom arealet også er verdifullt med tanke på arkeologiske kulturminner, skal skjøtselsplanen ta hensyn til det. Skjøtselsplanen skal også ta hensyn til eventuelle prioriterte arter, jfr. naturmangfoldloven (Lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold). Mal for *Skjøtselsplan for gammel kulturmark, herunder kystlynghei og Veileder for restaurering og skjøtsel av gammel kulturmark* er lagt ut på internetsida <http://fylkesmannen.no/fmst/miljoprogram>.

Det aktuelle området skal ikke jordarbeides, planeres eller tilføres gjødsel, såfrøblanding eller plantevernmidler. Det kan foretas opprensning eller åpning av gamle, gjengrodde grøfter.

Dersom arealet høstes ved slått, skal avlingen fjernes. Slåtten skal skje med redskaper som skjærer eller klipper slik som ljà eller lette maskiner (for eksempel tohjulsslåmaskin). Beitearealer skal være inngjerda eller avgrensa på annen måte og beitetrykket skal være slik at arealenes egenart opprettholdes. For store sammenhengende områder som er registrert i ett av de nevnte registrene og som går over flere eiendommer, kan ytre gjerde som omkranser hele området godkjennes. Gammel innhegning og markerte eiendomsskiller, som steingjerder, mur, enhåvvå, skigarder osv., skal imidlertid ikke fjernes. Beitepusser skal ikke benyttes på arealet det søkes tilskudd til.

I søknadssystemet skilles det mellom *skjøtsel av slåttemark og slåttemyr*, som gjelder slått av arealer som inngår som utvalgte naturtyper etter «Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven», dvs. at de er klassifisert som «svært viktig» (A-lokalitet) eller «viktig» (B-lokalitet) av Miljødirektoratet, og *slått av biologisk verdifulle arealer*, som også er gammel kulturmark, men som ikke er A- eller B-lokaliteter.

Det kan ikke gis tilskudd for dyr/arealer som samtidig mottar tilskudd etter *Sommerbeite på øyer og holmer*, *Beiting av areal med spesielle verdier (bratt areal)*, *Skjøtsel av bratt areal*, *Beite/Skjøtsel av kystlynghei* eller *Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner*.

For slåttemark og slåttemyr klassifisert som «svært viktig» (A-lokalitet) eller «viktig» (B-lokalitet) kan det i tillegg søkes om tilskudd til tiltak for truede naturtyper fra miljøvernmyndighetene. Informasjon om dette finnes bl.a. på hjemmesiden til Miljødirektoratet.

Skjøtsel av slåtte/mark/slåttemyr og slått av biologisk verdifulle arealer - Foreløpig sats for 2016
1000 kr per daa som blir slått

Beite av biologisk verdifulle arealer – Foreløpig sats for 2016
200 kr per daa som blir beita (antall beitedyr må også oppgis i søknaden)

Naturtypen kystlynghei er formet av mennesket ved rydding av skog og lyngslått, beite og brenning gjennom generasjoner. Den består av naturlig forekommende arter, det vil si arter som ikke er innført eller sådd. Kystlyngheiene karakteriseres av lyng- og grasdominerte vegetasjonstyper på næringsfattig og grunnlendt mark.

Tilskudd til **skjøtsel/beite av kystlynghei** skal bidra til at kulturmarkstypen kystlynghei blir ivaretatt ved vinterbeiting med sau. Arealet som beites må være kystlynghei og skjøttes ved vinterbeiting med sau. Det stilles krav om at dyrene går ute hele året og tar opp det vesentligste av næringsbehovet fra beite, så fremt de klimamessige og dyreetiske forholdene tillater det. Tilskudd til beite av kystlynghei gis for samme utegangersau (omfatter både sau og lam), som mottok produksjonstilskudd i jordbruket per 1.1. samme år (ikke egen kode lenger). Tillatelse fra Mattilsynet til utedrift skal legges ved søknaden.

I søknadssystemet skilles det mellom tilskudd til **skjøtsel av kystlynghei** som gis per daa og tilskudd til **beite av kystlynghei** som gis per dyreenhet. For å være berettiget tilskudd til skjøtsel av kystlynghei må områdene være godt dokumentert, kartlagt og tydelig avgrenset. Det kreves at de er klassifisert som «svært viktig» (A-lokalitet) eller «viktig» (B-lokalitet) av Miljødirektoratet. For de aller fleste områdene i fylket er ikke situasjonen slik og da er det tilskudd til beite av kystlynghei som gjelder.

Arealer som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden. Plan for skjøtsel av arealet skal legges ved søknaden. Dersom arealet også er verdifullt med tanke på arkeologiske kulturminner, skal skjøtelsesplanen ta hensyn til det. Skjøtelsesplanen skal også ta hensyn til eventuelle prioriterte arter, jfr. naturmangfoldloven (lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold). Mal for *skjøtelsesplan for gammel kulturmark, herunder kystlynghei og Veileder for restaurering og skjøtsel av gammel kulturmark, herunder kystlynghei* er lagt ut på internetsida <http://fylkesmannen.no/fmst/miljoprogram>.

Det aktuelle området skal ikke jordarbeides, planeres, tilføres gjødsel, såfrøblanding eller plantevernmidler. Beitetrykket skal være slik at arealets egenart opprettholdes. Ved for hardt beitetrykk tar grasarter over. Ved for svak beiting vil røsslyngen forvede seg og fôrverdien reduseres. For å unngå dette må det beites jevnt og eventuelt brennes der røsslyngen har blitt for gammel.

For informasjon om regelverk knyttet til dyrevelferd, se under «Beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap - tilskudd til sommerbeite på øyer og holmer».

Det kan ikke gis tilskudd for dyr/arealer som samtidig mottar tilskudd etter *Sommerbeite på øyer og holmer, Skjøtsel av slåtte/mark/slåttemyr og Slått/Beite av biologisk verdifulle arealer eller Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner*.

For kystlynghei kan det i tillegg søkes om tilskudd til tiltak for truede naturtyper fra miljøvernmyndighetene. Informasjon om dette finnes bl.a. på hjemmesiden til Miljødirektoratet.

Beite av kystlynghei - Foreløpig sats for 2016
200 kr per dyreenhet (utegangersau/lam)

Skjøtsel av kystlynghei – Foreløpig sats for 2016
15 kr per daa

Seterdrift

Tilskudd til seterdrift skal bidra til å ivareta viktige kulturlandskapsverdier knytta til seterdrift og ta vare på tradisjonen med setring i fjellområdene i fylket. Tilskuddet blir gitt til melkeproduksjon som foregår på seter i minimum fire uker i sommerhalvåret. Produksjonen skal skje innenfor kvote eller lokalforedlingskvote fastsatt i medhold av forskrift 23. desember 2011 nr. 1502 om kvoteordningen for melk.

For å komme inn under kategorien seter, er det krav om at bygningene ikke skal ha vært benytta til helårs husdyrproduksjon. I tilskuddssatsene differensieres det mellom enkeltseter og felleseter. Felleseter som drives i de tradisjonelle seterområdene, der det har vært drevet setring fra gammelt av kan, etter skriftlig søknad og godkjenning hos kommunen, motta tilskudd som enkeltseter. Med den nasjonale menyen er det ei utfordring med denne varianten av tilskuddsordninga. Hvor skal man plassere felleseter godkjent som enkeltseter i søknadsskjemaet? Vi har kommet frem til en løsning der vi har med kategorien drift av felleseter med melkeproduksjon > 8 uker, slik at fellesetre godkjent som enkeltseter kan plasseres i denne, selv om kravet bare er minimum 4 uker. Seter etablert som felleseter, men som drives av bare ett foretak, får tilskudd etter fellesetersatsen, med unntak av felleseter omtalt i forrige setning.

Setra skal stedfestes på kart som et punkt.

Det gis også tilskudd til kommersiell foredling på setra i tråd med Mattilsynets regelverk.

Fellesseter der det drives med både konvensjonell og økologisk melkeproduksjon, og der det derfor er behov for to separate beiter med hvert sitt driftsopplegg, to melketanker og melking i to puljer, kan etter søknad motta to setertilskudd som fordeles på produsentene innen hver produksjonsmetode. I utgangspunktet skal hoveddelen av melkeproduksjonen i tilskuddsperioden foregå på setra, men samdrifter som disponerer enkeltsetre kan søke dispensasjon fra dette kravet. Samdrift teller som ett medlem av fellesseter.

Setertilskuddet er ikke begrenset til ett tilskudd per foretak.

Seterdrift - Foreløpige satser for 2016

45 000 kr per seter for drift av enkeltseter eller fellesseter i de tradisjonelle seterdalene

30 000 kr per seter for drift av annen fellesseter

12 500 kr for kommersiell foredling på setra

Skjøtsel av setervoller og seterlandskap

Tilskudd til skjøtsel av setervoller gis for å opprettholde drift av miljømessig viktige områder i fjellet. Tilskuddet gis til slått eller beiting av setervoller og det skal høstes avling av arealet. Det gis tilskudd for maks 5 daa per setervoll, men ingen avgrensning i antall setervoller det kan gis tilskudd for å skjøtte.

Voller som beites skal være inngjerda med permanent gjerde, slik at beitetrykket kan reguleres på en måte som hindrer gjengroing og som gjør at arealenes særpreg opprettholdes. Dersom to eller flere

setervoller grenser til hverandre kan felles ytre inngjerding godkjennes. Gammel innhegning og markerte eiendomsskiller, som steingjerder, mur, enhåvvå, skigarder osv., skal imidlertid ikke fjernes.

Arealer som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden.

Skjøtsel av setervoller - Foreløpig sats for 2016

440 kr per daa

Hesjing

Hesjing av gras er en fôrkonserveringsmetode som representerer kulturhistorie og tradisjon. Dette blir også ansett å være en miljøvennlig metode å konservere fôret på. Hesjer er i tillegg positive elementer i landbrukets kulturlandskap, og bidrar til at små arealer fortsatt drives. Tilskudd til hesjing skal bidra til at fôrkonserveringsmetoden videreføres.

Høyet skal berges i hus og være egnet som fôr. Staur, endepåler og tråd skal fjernes fra arealet før vinteren. For at kontroll skal kunne gjennomføres, kreves fotodokumentasjon av at hesjing har blitt gjennomført.

Arealer som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden.

Hesjing - Foreløpig sats for 2016

320 kr per daa

Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner

Tilskudd til skjøtsel av areal med automatisk fredete kulturminner skal stimulere til synliggjøring av kulturminner på innmark og kompensere for ulempene kulturminner kan skape for vanlig jordbruksdrift.

Automatisk fredete kulturminner kan være rester etter hus (hustufter), gravanlegg, bautasteiner, helleristninger eller bosteder fra steinalderen. I mange tilfeller er slike kulturminner merket med rune-R på Økonomisk kartverk. Med innmark menes produksjonstilskudds-kategoriene *fulldyrket jord*, *overflatedyrket jord* og *innmarksbeite*.

For å kunne motta tilskudd er det en forutsetning at kulturminnene er registrert på Økonomisk kartverk eller i offentlige registre/arkiver. Dette kan for eksempel være Riksantikvarens database *Askeladden* eller publikumsversjonen «kulturminnesok.no». Automatisk fredete kulturminner i *Askeladden* med status *uavklart* er ikke tilskuddsberettiget.

Ikke alle automatisk freda kulturminner er registrert. I de aller fleste tilfeller vil mangelen på kulturminner i et område være en indikasjon på manglende registreringer. Dersom man mener å ha automatisk fredete kulturminner på innmarka si og ønsker å få undersøkt om disse kan være tilskuddsberettiget, kan man søke råd hos Kulturminnevernet hos Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Foretaket skal ha tegnet inn omsøkte tiltak på kart, som en del av søknaden. Enkeltstående gravminner tegnes som punkt, mens gravfelt og andre automatisk fredete kulturminner tegnes som flater. Plan for skjøtsel av arealet skal legges ved søknaden. Arealet som skjøttes skal være minimum kulturminnet med vernesone (sikringssone). Helleristningsområder er spesielt ømfintlige. Kulturminnevernet hos Sør-Trøndelag fylkeskommune må derfor kontaktes før en går i gang med skjøtselsarbeid her. Dersom arealet også er verdifullt med tanke på biologisk mangfold, skal skjøtselsplanen ta hensyn til det.

Mal for *Skjøtselsplan for arkeologiske kulturminner og Veileder for skjøtsel av arkeologiske kulturminner* er lagt ut på internettsida <http://fylkesmannen.no/fmst/miljoprogram>.

Det kan ikke gis tilskudd for dyr/arealer som samtidig mottar tilskudd etter *Sommerbeite på øyer og holmer, Beiting av areal med spesielle verdier (bratt areal), Skjøtsel av bratt areal, Skjøtsel av slåttemark/slåttemyr, Slått/Beite av biologisk verdifulle arealer* eller *Beite/Skjøtsel av kystlynghei*. Makssatsene gjelder uavhengig av om skjøtselen skjer ved slått, beiting eller begge deler.

Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner - Foreløpige satser for 2016

600 kr per enkeltstående gravminne for inntil 20 gravminner per foretak

600 kr per daa for gravfelt for inntil 20 daa per foretak*

600 kr per daa for areal med andre automatisk fredete kulturminner for inntil 20 daa per foretak*

* For disse må også antall kulturminner oppgis i søknaden

Tilskudd til tiltak mot avrenning til vassdrag og kyst

Tilskuddsordningene under denne «paraplyen» skal bidra til å redusere erosjon og arealavrenning fra jordbruksarealer ved å stimulere til å redusere eller unngå jordarbeiding om høsten, eller ved isåing av gras i åkerarealer. Tilskudd kan gis til ingen/utsatt jordarbeiding (stubbåker), direktesådd høstkorn, fangvekster, grasdekte vannveier og vegetasjonssoner mot vassdrag for korn, potet og grønnsaker. Ordningene bidrar også positivt i klimasammenheng og i forhold til vinderosjon, samt at oppløyde jorder er mer egna for aking, skigåing og lignende vinterstid.

Engareal er ikke tilskuddsberettiget. Korn med gjenlegg ses på som engareal etter at kornet er høsta, og er derfor ikke tilskuddsberettiget.

Tiltakene skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden.

Kommunen skal etter behandling av søknaden gi foretaket skriftlig melding om godkjenning eller avslag. Det skal gis melding om godkjent areal for de aktuelle tiltakene. Kommunen kan før 15. november i søknadsåret godkjenne endring i godkjent areal, men kommunen kan ikke godkjenne mer areal enn det den i første omgang har godkjent. Foretaket må gi skriftlig tilbakemelding hvis det ikke finner å kunne gå inn på ordningen eller ønsker å redusere arealet på søknaden.

Ingen/utsatt jordarbeiding

Dette omfatter arealer som ikke jordarbeides før 1. mars etter at det er dyrket følgende vekster: *korn, oljevekster, erter, frøeng siste høstingsår, grønngjødsling og grønnefôrvekster sådd med liten radavstand og der en bare høster overjordiske deler*. Med frøeng menes eng som ikke slås, men treskes (frø til modning).

Ingen/utsatt jordarbeiding - Foreløpige satser for 2016

70 kr/daa for arealer med erosjonsgrad *) liten/middels **) (klasse 1 og 2) – **ved prioriterte vassdrag*****

125 kr/daa for arealer med erosjonsgrad stor (klasse 3)

155 kr/daa for arealer med erosjonsgrad svært stor (klasse 4)

*) Klassifisering i henhold til "Veileder for prioritering av arealer for tilskudd til endret jordarbeiding" utarbeidet av Jordforsk og utgitt av Landbruksdepartementet, 2. utgave 1993, eller erosjonsrisikokart utarbeidet av Skog og landskap.

**) Kornarealer i Trondheim by med liten/middels erosjonsgrad oppjusteres til midterste tilskuddssats.

***) Tilskudd til ingen/utsatt jordarbeiding i erosjonsklasse 1 og 2 gjelder kun innenfor nedbørsfelt der vassdraget er prioritert, dvs. vassdrag med dårligere tilstand enn «god økologisk tilstand». Kart som viser nedbørsfeltene til de prioriterte vassdragene er lagt på <http://fylkesmannen.no/fmst/miljoprogram>.

Direktesådd høstkorn

Med direktesådd høstkorn menes høstkorn sådd i stubbåker med direktesåmaskin, uten forutgående jordarbeiding. Det er et krav at åkerens overflate etter såing skal ha minimum 30 % halmdekking.

Direktesådd høstkorn - Foreløpig sats for 2016
50 kr/daa

Fangvekster sådd sammen med vekster eller etter høsting

Fangvekster er vekster som sås for å samle opp næringsstoffer og redusere erosjonen etter at hovedveksten er høsta. Det skal være en annen hovedvekst som høstes på arealet enn fangveksten, både i gjenleggsåret og året etter. Fangvekster skal være en ekstrainsats ut over vanlig drift.

Fangvekst kan høstes ved slått eller beiting, forutsatt at dette ikke medfører kjøre- eller tråkkskader og dermed dårligere erosjonshindrende effekt. Den skal ikke benyttes til slått eller beiting påfølgende sesong.

Fangvekst kan sås samtidig med hovedveksten eller seinere. Den må imidlertid være sådd så tidlig at den dekker jordoverflata tidlig på høsten. Det er en forutsetning for tilskudd at fangveksten er godt etablert for å ta opp næringsstoffer, og at den ikke pløyes eller jordarbeides på annen måte. Fangveksten skal ikke gjødsles eller sprøytes om høsten. For fangvekst sådd sammen med hovedveksten må arealet overlapse med areal med ingen/utsatt jordarbeiding.

Det skal maksimalt være 15 % belgvekster i frøblanding for at den skal kunne godkjennes som fangvekst.

Stubbåker med fangvekst kan gis tilskudd både for utsatt jordarbeiding til våren og for tilsåing med fangvekst. Areal hvor det har vært tidlig høsta grønnsaker, poteter eller rotvekster kan gis tilskudd for tilsåing med fangvekst.

Fangvekster sådd sammen med vekster eller etter høsting - Foreløpig sats for 2016
100 kr/daa

Grasdekt vannvei

Grasdekte vannveier omfatter grasdekte områder i forsenkninger i terrenget og områder tilsådd med gras på tvers av fallet i lange hellinger. Ordningen gjelder for korn, potet og grønnsaker. Bredden på grasdekte vannveier skal tilpasses behovet på stedet, men må minimum være åtte meter brede for å være tilskuddsberettiga.

Tilskudd kan gis til permanente anlegg eller anlegg som tilsås hvert år. Det er en forutsetning at grasveksten er godt etablert om høsten, slik at den gir god beskyttelse mot erosjon. Den skal ikke pløyes, jordarbeides på annen måte eller sprøytes om høsten.

Stubbåker med grasdekte vannveier kan gis tilskudd for begge disse tema.

Grasdekt vannvei - Foreløpig sats for 2016
13 kr/løpemeter

Vegetasjonssone

Hensikten med denne ordninga er å hindre at jordpartikler, næringsstoffer og plantevernmidler kommer ut i vassdrag. Vegetasjonssoner er ugjødsle og usprøyta grassoner med minimum ti meters

bredde, som ligger langs vassdrag. For definisjon av vassdrag benyttes Vannressurslovens definisjon i paragrafene 2 og 3.

Vegetasjonssonene skal slås eller beites. Etter slått skal avlinga fjernes. Grasveksten skal være godt etablert før høsten, slik at den gir god beskyttelse mot erosjon. Vegetasjonssonene kan ikke starte lenger unna vassdrag enn 20 meter (målt i horisontalplan). Vegetasjonssone helt frem til vannkanten er ikke tilstrekkelig. Det skal også være en sone mot vassdrag på minimum 2 meter med areal som ikke jordarbeides, jfr. vannressursloven.

Hovedkulturen på arealet skal være korn, potet eller grønnsaker. Korn med gjenlegg betraktes som engareal og omfattes ikke av denne ordninga. Vegetasjonssonen kan fornyes ved pløying, men ikke før tidligst 1. mars året etter at tilskudd er innvilget.

Vegetasjonssone - Foreløpig sats for 2016
13 kr/løpemeteter (antall daa må også oppgis på søknaden)

Spredning i vår/vekstsesong

For å bidra til miljøvennlig bruk av husdyrgjødsel som reduserer utslipp til luft og vann, og gjør mest mulig av næringsstoffene i gjødsla tilgjengelig for plantevekst, gis det tilskudd til spredning av husdyrgjødsel på eng i vår/vekstsesong i utvalgte områder i Sør-Trøndelag. Det er foreløpig valgt ut kun to nedslagsfelt i Sør-Trøndelag og begge ligger i Rissa kommune: Botn og Prestelva. Begge områdene har utfordringer med vannkvaliteten og er relativt godt dokumenterte. Bønder som driver engarealer i nedbørsfeltet til disse vassdragene (jfr. kart på <http://fylkesmannen.no/fmst/miljoprogram>) kan få tilskudd for å spre gjødsla tidlig i vekstsesongen, dvs. innen 15. august. Minste spredemengde er 5 kg total-N per dekar. Arealer som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden.

Dette er ei prøveordning som vil bli evaluert både med tanke på vannkvalitet og hvordan gårdbrukerne tilpasser seg den. På bakgrunn av evalueringen vil det bli vurdert om dette er noe som skal videreføres og eventuelt gjennomføres i større omfang ved neste revidering. Jordbruksoppgjør og eventuelle endringer i regelverket for spredning av husdyrgjødsel (forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav) vil også være av betydning i den forbindelse. Det kan også tenkes ordningen blir justert underveis i perioden, f.eks. at det blir en tidligere frist enn 15. august.

Spredning i vår/vekstsesong - Foreløpig sats for 2016
30 kr/daa

Bruk av tilførselsslanger

For de samme arealene som mottar tilskudd til *Spredning i vår/vekstsesong* kan det som et tillegg søkes om tilskudd til bruk av tilførselsslanger (slangespredning). Dette vil både være positivt med tanke på å få ut gjødsla tidlig og for å unngå jordpakking. Dette er på samme måte som *Spredning i vår/vekstsesong* ei prøveordning. Arealer som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden.

Bruk av tilførselsslanger - Foreløpig sats for 2016
35 kr/daa

Ugrasharving

Tilskudd til ugrasharving skal bidra til å redusere plantevernmiddelbruken i landbruket. Tilskudd gis til ugrasharving av areal med korn og erter. Det skal foretas ugrasharving minst en gang i vekstsesongen og ikke benyttes plantevernmiddel mot frøgras på arealet før eventuelt etter høsting. Areal som mottar omleggingstilskudd eller arealtilskudd for økologisk korn til modning etter reglene om produksjonstilskudd i jordbruket, er ikke tilskuddsberettiget.

Arealer som det søkes tilskudd for skal tegnes inn på kart, som en del av søknaden. Det skal føres skiftenotater for arealer som er ugrasharva. Notatene skal inneholde dato for utført ugrasharving. Ved leieharving skal kvittering for utført ugrasharving kunne framvises.

Ugrasharving - Foreløpig sats for 2016
60 kr/daa

Søknad og utbetaling

Søknadsfrist for tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket i Sør-Trøndelag er 20.8.2016, med unntak av tilskudd til *Drift av beitelag* der søknadsfristen er 1.11.2016. RMP-midlene søkes elektronisk over internett. Derfor sendes ikke papirskjema ut. For nye søkere er det en fordel å søke elektronisk om produksjonstilskudd senest dagen før man søker om miljøtilskudd, slik at eiendommene hentes fra produksjonstilskuddssøknaden.

Søknad om tilskudd til *Drift av beitelag* blir bare tilgjengelig på elektronisk form. De som har problemer med å søke elektronisk for de andre tilskuddsordningene kan skrive ut papirskjema fra internett på <http://fylkesmannen.no/fmst/miljoprogram> eller be kommunen om det. Søknaden sendes/leveres da til kommunen der foretakets driftssenter ligger. For foretak i andre fylker med tiltak i Sør-Trøndelag sendes søknaden til den kommunen der hoveddelen av tiltaket gjennomføres.

Tilskudd gis til foretak som disponerer tilskuddsberettigta dyr, areal m.m. på registreringsdato 31. juli, med unntak av tilskudd til *Skjøtsel/beite av kystlynghei*, der registreringsdato er 1. januar i søknadsåret.

Søknaden skal registreres i Altinn/underskrives av den som forplikter foretaket.

Utbetaling av tilskuddene skjer 22. februar 2017.

Ved for sent fremsatt søknad vil det tildelte tilskuddet bli redusert med 1 000 kroner per virkedag etter fristens utløp og opp til 20 virkedager. Søknader som innkommer senere enn 20 virkedager etter fristen vil ikke bli behandlet.

Det kan ved særlige grunner gis dispensasjon fra søknadsfristen etter søknad. Det er søkers eget ansvar at søknaden leveres i rett tid. For at en papirsøknad kan regnes som å være levert i rett tid, må den være poststempelt senest på datoen for søknadsfristen eller levert kommunen før åpningstidens slutt på datoen for søknadsfristen.

Administrasjon, dispensasjon og klage

Fylkesmannen kan gi dispensasjon fra bestemmelsene knytta til disse ordningene i særlige tilfeller, men bare hvis tiltaket ikke er i strid med forskriftens formålsparagraf (§ 1). Det kan ikke dispenseres fra definerte soner og oppgitte satser. Dispensasjon kan gis for inntil tre år.

Søknad om dispensasjon og søknad om tilskudd skal sendes hver for seg.

Forskrift om tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket, Sør-Trøndelag

Fastsatt av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 27.mai 2016 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18 og delegasjonsvedtak 14. desember 2004 nr. 1615.

Kap. 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket i Sør-Trøndelag fylke er å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk som gir økt matproduksjon og ivaretar miljø- og kulturlandskaps hensyn. Tilskuddene skal bidra til å redusere forurensning av jord, vann og luft, begrense gjengroing og ivareta viktige kulturlandskapsverdier.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for tilskudd til miljøtiltak i Sør-Trøndelag fylke.

§ 3 Grunnvilkår

- Tilskudd til miljøtiltak etter denne forskriften kan bare gis til
- foretak som er berettiget produksjonstilskudd, jf. forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd mv. i jordbruket, og/eller,
  - beitelag som er godkjent av kommunen og som er registrert i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven av 13.06.1994, nr. 15.

For alle foretak som har jordbruksareal med planteproduksjon og som har rett til produksjonstilskudd, er det et vilkår at foretaket oppfyller kravene til gjødslingsplan i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging § 3.

Ved bruk av plantevernmidler er det et vilkår at foretaket oppfyller kravene til føring og oppbevaring av journal i forskrift 06. mai 2015, nr. 455 om plantevernmidler, § 20 og § 26, og føring og oppbevaring av register over plantevernmidler i samme forskrift, artikkel 67.

Fylkesmannen utformer utfyllende retningslinjer med spesifisering av foreløpige satser, krav og vilkår for tilskuddsordningene. Retningslinjene revideres årlig.

Kap. 2 Tilskuddsordninger som gjelder kulturlandskapstiltak

§ 4 Tilskudd til kulturlandskap

Tilskuddsberettigede tiltak er:

1) Beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap

For å stimulere til beiting og hindre gjengroing langs kysten, gis det tilskudd til sommerbeite av øyer og holmer uten fast bosetting og uten veg-, bru- eller fergeforbindelse. Tilskuddet gis per dyr til alle dyr som beiter på øyer og holmer i minimum fem uker i sommerhalvåret og som mottar produksjonstilskudd. Det kan ikke gis tilskudd etter denne tilskuddsordningen dersom det samtidig gis tilskudd etter § 5 punkt 1) eller § 6 punkt 4).

For å hindre gjengroing av areal med spesielle verdier, nærmere bestemt bratt areal, gis det tilskudd til beiting av fullldyrka og overflatedyrka areal som har en helning på 1:5 eller brattere. Det er en forutsetning at minst 25 % av det fullldyrka og overflatedyrka arealet som foretaket disponerer tilfredsstiller helningskravet. Beitetrykket må være slik at arealet ved beitesesongens slutt i hovedsak framstår uten gjenstående gammelt gras og for øvrig slik at arealtilstanden på sikt opprettholdes. Det kan ikke gis tilskudd etter denne tilskuddsordningen dersom det samtidig gis tilskudd etter § 4 punkt 2), § 5 punkt 1) første ledd eller § 6 punkt 4). Det gis tilskudd for inntil 100 daa per foretak til sammen for denne tilskuddsordningen og den i § 4 punkt 2).

2) Skjøtsel av bratt areal

For å hindre gjengroing av bratt areal, gis det tilskudd til slått av fulldyrka og overflatedyrka flerårig eng som har en helning på 1:5 eller brattere. Det er en forutsetning at minst 25 % av det fulldyrka og overflatedyrka arealet som foretaket disponerer tilfredsstiller helningskravet. Det kan ikke gis tilskudd etter denne tilskuddsordningen dersom det samtidig gis tilskudd etter § 4 punkt 1) andre ledd, § 5 punkt 1) første ledd eller § 6 punkt 4). Det gis tilskudd for inntil 100 daa per foretak til sammen for denne tilskuddsordningen og den i § 4 punkt 1) andre ledd.

3) Drift av beitelag

For å redusere gjengroing i utmark samt redusere tap av dyr på utmarksbeite, gis det tilskudd til drift av beitelag som utfører organisert tilsyn, organisert sanking og andre målretta fellestiltak i beitelag. Beitelaget må være godkjent av kommunen og registrert i Enhetsregisteret. Tilskuddsordningen gjelder for beitelag med sau, geit, hest og storfe som beiter i utmark i minst fem uker. Dyr som melkes er ikke tilskuddsberettiget, men sinkyr og -geiter er inkludert.

§ 5 Tilskudd til biologisk mangfold

Tilskuddsberettigede tiltak er:

1) Skjøtsel av utvalgte naturtyper og prioriterte naturverdier

For å ivareta biologisk mangfold, gis det tilskudd til skjøtsel av slåttemark og slåttemyr (utvalgte naturtyper) og til slått/beite av biologisk verdifulle arealer. Arealet må være gammel kulturmark, og arealets betydning for biologisk mangfold må være dokumentert, jf. retningslinjer gitt av Fylkesmannen. Arealet må ha blitt holdt i hevd eller være restaurert. Plan for skjøtsel av området som gjør at miljøkvalitetene ivaretas skal legges ved søknaden. Det kan ikke gis tilskudd etter denne tilskuddsordningen dersom det samtidig gis tilskudd etter § 4 punkt 1) eller 2), § 5 punkt 1) andre ledd eller § 6 punkt 4).

For å ivareta kulturmarkstypen kystlynghei, gis det tilskudd til vinterbeiting med utgangersau. Arealet som beites må være kystlynghei og ha blitt holdt i hevd eller være restaurert. Plan for skjøtsel av området som gjør at miljøkvalitetene ivaretas og tillatelse fra Mattilsynet til utedrift skal legges ved søknaden. Tilskudd til beite av kystlynghei gis for samme utgangersau som mottok produksjonstilskudd i jordbruket per 1.1. samme år. Det kreves at sauene går ute hele året og tar opp det vesentligste av næringsbehovet fra beite, så fremt de klimamessige og dyreetiske forholdene tillater det. For områder med kystlynghei som er særlig verdifulle, godt dokumentert, kartlagt og tydelig avgrenset, jf. retningslinjer gitt av Fylkesmannen, kan det gis tilskudd til skjøtsel av kystlynghei utmålt per dekar i stedet for per dyreenhet. Det kan ikke gis tilskudd etter denne tilskuddsordningen dersom det samtidig gis tilskudd etter § 4 punkt 1) første ledd, § 5 punkt 1) første ledd eller § 6 punkt 4).

§ 6 Tilskudd til kulturmiljøer og kulturminner

Tilskuddsberettigede tiltak er:

1) Seterdrift

For å opprettholde seterkulturen i fylket, gis det tilskudd til melkeproduksjon på seter. Med seter menes lokaliteter der melkeproduksjonen kun foregår i sommerhalvåret. Driftsbygninger som benyttes i setringa skal ikke tidligere være benytta i helårs husdyrproduksjon.

Det er et vilkår at hoveddelen av melkeproduksjonen foregår på setra i det tidsrommet det setres. Setersesongen skal minimum vare i fire uker. Produksjonen skal skje innenfor kvote eller lokalforedlingskvote fastsatt i medhold av forskrift 23. desember 2011 nr. 1502 om kvoteordningen for melk.

For foretak som driver kommersiell foredling av hele eller deler av melkeproduksjonen på setra, i tråd med Mattilsynets regelverk, gis det et ekstra tilskudd.

2) Skjøtsel av setervoller og seterlandskap

For å opprettholde miljøkvalitetene i seterdalene, gis det tilskudd til slått og beite av setervoller med seterbebyggelse eller spor etter seterbebyggelse. Det gis tilskudd for inntil 5 daa beite- eller slåtteareal per setervoll. Setervoller som skjøttes ved beiting skal være inngjerda med permanent gjerde.

3) Hesjing

For å ivareta tradisjonen med hesjing, gis det tilskudd til engarealer som hesjes. Tilskuddet gis per daa engareal. Det er en forutsetning for å kunne motta tilskudd at høyet berges i hus og er egnet som fôr, samt at staur, endepåler og tråd fjernes fra arealet før vinteren.

4) Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner

For å stimulere til ivaretagelse og synliggjøring av automatisk fredete kulturminner, gis det tilskudd til skjøtsel av arealer med automatisk fredete kulturminner eldre enn 1537 på innmark. For skjøtsel av enkeltstående gravminne(r) gis tilskuddet per kulturminne med maks 20 kulturminner per foretak. For områdeskjøtsel av gravfelt eller areal med andre automatisk fredete kulturminner gis tilskuddet per daa. Det blir gitt tilskudd til inntil 20 daa per foretak. Kun fredet areal er tilskuddsberettiget, men kommunen kan godkjenne et større areal dersom dette er viktig for å ivareta det samla kulturmiljøet.

Tilskuddet gjelder bare kulturminner som er synlige på overflata, og som ikke er sterkt skada eller ødelagt. Det er en forutsetning at kulturminnene er registrert i nasjonale kulturminnebaser, på økonomisk kartverk, i offentlige register eller offentlige arkiver. Arealet må ha blitt holdt i hevd eller være restaurert. Plan for skjøtsel av området som gjør at miljøkvalitetene ivaretas, skal legges ved søknaden. Det kan ikke gis tilskudd etter denne tilskuddsordningen dersom det samtidig gis tilskudd etter § 4 punkt 1) eller 2) eller § 5 punkt 1).

Kap. 3 Tilskuddsordninger som gjelder tiltak mot forurensning

§ 7 Tilskudd til tiltak mot avrenning til vassdrag og kyst

For å holde arealavrenning på et akseptabelt nivå, gis det tilskudd til å redusere eller unngå jordarbeiding om høsten, eller til isåing av gras i åkerarealer.

Tilskuddsberettigede tiltak er:

- 1) Ingen/utsatt jordarbeiding** om høsten (stubbåker) fram til 1. mars året etter høsting av hovedveksten i følgende kulturer: korn, oljevekster, erter, frøeng siste høstingsår, grønnkjødsling og grønnfôrvekster sådd med liten radavstand og der en bare høster overjordiske deler. Halmen skal ikke brennes. Tilskudd til ingen/utsatt jordarbeiding i erosjonsklasse 1 og 2 kan kun gis innenfor nedbørsfelt der vassdraget er prioritert, jfr. retningslinjer gitt av Fylkesmannen.
- 2) Direktesådd høstkorn**
- 3) Fangvekster sådd sammen med vekster**
- 4) Fangvekster etter høsting**
- 5) Grasdekt vannvei** i korn, potet og grønnsaker
- 6) Vegetasjonssone** mot vassdrag for korn, potet og grønnsaker

§ 8 Tilskudd til tiltak mot utslipp til luft

Tilskuddsberettigede tiltak er:

1) Spredning i vår/vekstsesong¹

For å bidra til miljøvennlig bruk av husdyrgjødsel som reduserer utslipp til luft og vann, og gjør mest mulig av næringsstoffene i gjødsla tilgjengelig for plantevekst, gis det tilskudd til spredning av husdyrgjødsel på eng i vår/vekstsesong i utvalgte områder i Sør-Trøndelag, jf. retningslinjer gitt av Fylkesmannen. Minste spredemengde er 5 kg total-N per dekar.

---

¹ Prøveordning der evaluering, samt revideringen av Forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav har betydning for varigheten

2) Bruk av tilførselsslanger²

For å unngå jordpakking med tilhørende negative effekter på jordstruktur og produksjonsevne, og som øker overflateavrenning og lystgassutslipp, gis det tilskudd til bruk av tilførselsslanger. Tilskuddsordningen gjelder kun på arealer som mottar tilskudd for spredning i vår/vekstsesong, jfr. § 9 punkt 1). Som tilførselsslanger regnes utstyr for uttransport av husdyrgjødsel der gjødsla føres ut på arealet gjennom slanger eller rør direkte til forskjellige typer spredere.

§ 9 Tilskudd til tiltak for redusert bruk av plantevernmidler

Tilskuddsberettigede tiltak er:

1) Ugrasharving

For å redusere bruken av kjemiske plantevernmidler i produksjonen av korn og erter, gis det tilskudd til ugrasharving av slike arealer. Arealer som mottar omleggingstilskudd eller arealtilskudd for økologisk korn til modning etter reglene om produksjonstilskudd i jordbruket, er ikke tilskuddsberettiget. Det skal foretas ugrasharving minst en gang i vekstsesongen og ikke benyttes ugrasmiddel mot frøugras på det omsøkte arealet. Dokumentasjon på at ugrasharving er gjennomført må kunne framvises ved kontroll.

Kap. 4 Generelle bestemmelser

§ 10 Retningslinjer og satser

Tilskudd utbetales etter utfyllende retningslinjer, satser, definisjoner m.v. fastsatt av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

§ 11 Søknad og utbetaling

Søknad fremsettes på søknadsskjema fastsatt av Fylkesmannen Sør-Trøndelag. Søknadsfristen er 20. august. For tilskudd til beitelag er søknadsfristen 1. november.

Ved for sent fremsatt søknad vil det tildelte tilskuddet bli redusert med 1 000 kroner per virkedag etter fristens utløp og opp til 20 virkedager. Søknader som innkommer senere enn 20 virkedager etter fristen vil ikke bli behandlet. Innvilget tilskudd utbetales til det foretaket eller beitelaget som fremsatte søknaden. Det er ikke anledning til å foreta en omfordeling av tilskuddet fra beitelaget til medlemmene. Tilskuddet kan ikke overdras til eie eller pant.

§ 12 Administrasjon, dispensasjon og klage

Vedtak om tilskudd fattes av kommunen. Fylkesmannen kan etter søknad i særlige tilfeller dispensere fra reglene i denne forskriften.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages³ til Fylkesmannen. Vedtak fattet av Fylkesmannen i første instans kan påklages til Landbruksdirektoratet.

§ 13 Opplysningsplikt og kontroll

Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen.

Kommunen, Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet kontrollerer at utbetaling av tilskudd er riktige. Søker plikter å utlevere all bokføring, korrespondanse og opptegetninger som vedkommer tilskuddet. Opplysninger gitt i forbindelse med søknad om tilskudd kan også kontrolleres ved telling og måling på de eiendommer som foretaket benytter i driften.

---

² Prøveordning der evaluering, samt revideringen av Forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav har betydning for varigheten

³ Jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VI.

§ 14 Avkortning ved regelverksbrudd

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig driver eller har drevet sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.

Tilskuddet kan avkortes eller helt bortfalle dersom foretaket ikke oppfyller, eller bare delvis oppfyller kravene stilt i § 3, andre og tredje ledd. Av samme grunner kan utbetalt tilskudd delvis eller helt kreves tilbakebetalt, jf. § 16.

§ 15 Avkortning ved feilopplysninger

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke overholder de frister som Kommunen, Fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet har satt for å kunne utføre sine kontrolloppgaver i medhold av § 13.

§ 16 Tilbakebetaling og renter mv.

Dersom foretaket som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget, kan det feilutbetalte beløpet kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere tilskuddsutbetaling. Tilsvarende gjelder differansen mellom utbetalt beløp og redusert tilskudd som følge av vedtak om avkorting etter § 14 og § 15.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Krav fra offentlig myndighet som utspringer av foretakets jordbruksvirksomhet kan motregnes i senere tilskuddsutbetalinger til foretaket.

§ 17 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. august 2016. Samtidig oppheves forskrift om miljøtilskudd til jordbruket i Sør-Trøndelag fastsatt 21. mai 2015 og endret ved forskrift 8. juni 2015.